

Порівняльний звіт
за опитуваннями 2016 і 2018 років в університетах-учасниках
Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні

У рамках Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (SAUIP), який реалізують Американські ради з міжнародної освіти ACTR/ACCELS, було проведено 2 хвили опитування студентства в десятих ЗВО, які є учасниками проекту. На замовлення аналітичного центру CEDOS опитування було проведене GfK Ukraine, аналіз результатів — CEDOS.

У цьому звіті описано основні зміни, які відбулися в десятих університетах за 2 роки між опитуваннями у 2016 та 2018 роках і які стосуються стану академічної доброчесності та особливостей організації освітнього процесу в них.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОПИТУВАННЯ

Опитування проводилося у 2 хвили: у листопаді-грудні 2016 та 2018 років.

Метод — особисте інтерв'ю методом CAPI (Computer-assisted personal interviewing).

Вибірка дослідження: 3160 студентів і студенток I-IV років навчання у 2016 році і 3138 — у 2018 році. Вибірка репрезентативна за роками навчання та факультетами кожного з університетів. Інтерв'юери опитували студентів і студенток, які навчаються у певному ЗВО, безпосередньо у навчальному корпусі або поряд із гуртожитками. Студентки і студенти для опитування обирались випадковим чином.

Для другої хвили опитування була використана та ж анкета, що й у 2016 році, але з додаванням кількох нових питань. Таким чином, результати обох років можна порівнювати.

Опитування проводилось з метою з'ясувати думку студентів і студенток щодо рівня поширеності різних проявів академічної недоброчесності та чинників, які можуть впливати на цей рівень.

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Поширеність академічної недоброчесності. Загалом ситуація з проявами академічної недоброчесності, які дуже поширені й часто трапляються, в ІДГУ покращилася за 2 роки. На графіку наведено ті форми академічної недоброчесності, про наявність яких у другій хвилі повідомили значно менше/більше опитаних¹.

В ІДГУ найбільш поширеними практиками академічної недоброчесності (що часто трапляються або дуже поширені) є підготовка шпаргалок на проміжні контрольні роботи та для складання заліків, іспитів: про це зазначали майже кожен третій і третя студенти і студентки в опитуванні 2018 року. Натомість найбільш серйозні порушення — домовленості щодо оцінки за винагороду та купівля курсових і дипломних робіт — були в 2016 й залишились у 2018 році найменш поширеними. Проте кількість опитаних, які зазначили, що купівля дипломних та курсових робіт часто трапляються або є дуже поширеними в ІДГУ, за

¹ різниця у кількості респондентів, які повідомили про такі випадки - 10 і більше відсоткових пунктів у 2018 році проти 2016-го; окрім цього, наведено найбільш поширену форму недоброчесності та серйозніші порушення (домовленості щодо оцінки за винагороду та купівля курсових і дипломних робіт)

два роки дещо зросла: з 9 до 16% відповідно, а щодо домовленостей про оцінку — у межах статистичної похибки. Такі показники свідчать, що прояви корупції таки мають місце в ІДГУ.

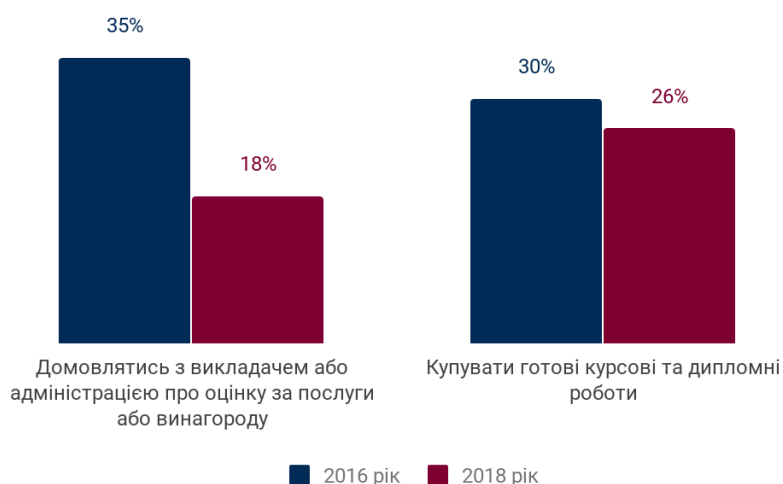
ІДГУ: Наскільки поширені перераховані нижче практики на вашому факультеті?
Відповіді "Часто трапляються" та "Дуже поширені"

Розуміння та ставлення до академічної недоброчесності. Між двома хвилями опитування є різниця у відповідях щодо практик, які студентки й студенти найчастіше визначили як академічну недоброчесність. У 2016 році опитані в ІДГУ найчастіше обирали хабарництво на сесії і за вступ, а також плагіат у залікових письмових роботах та у кваліфікаційних роботах. У 2018 студентки й студенти найчастіше називали академічною недоброчесністю плагіат у залікових письмових роботах та у кваліфікаційних роботах, плагіат у поточних письмових роботах та списування під час складання заліків, іспитів. У 2016 році ці варіанти обрали 58%-74%, а в 2018 — 57%-63% респондентів. Водночас в ІДГУ є студентки й студенти, які толерують такі практики.

Кількість тих, для кого припустимо домовлятися з викладачем або адміністрацією про оцінку за винагороду за два роки значно зменшилась: з 35% до 18%. Кількість тих, для кого припустимо купувати готові курсові та дипломні роботи, практично не змінилась.

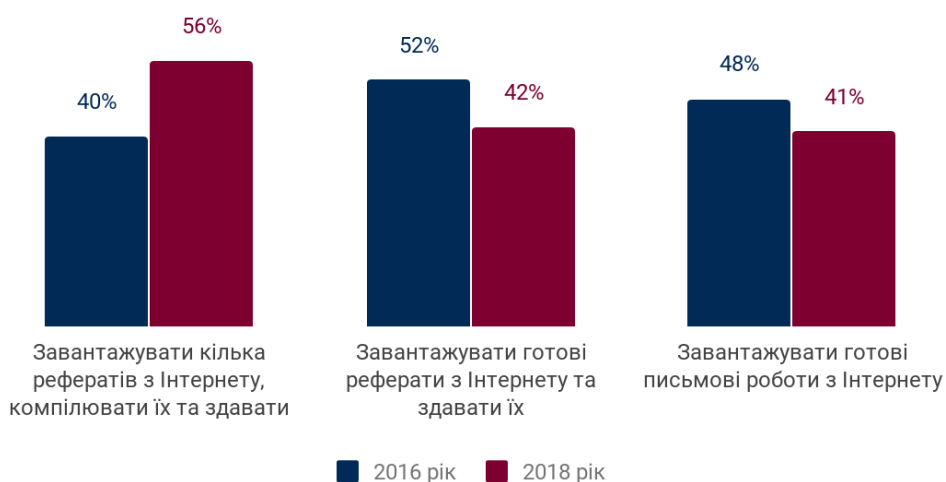
ІДГУ: Як ви ставитесь до перерахованих нижче практик? Відповіді "Іноді можна, залежно від викладача і ситуації" та "Цілком припустимо"

Відповідаючи на запитання про розуміння академічної недоброчесності, опитані могли обрати декілька варіантів зі списку запропонованих, проте в останньому опитуванні не було такого пояснення, яке б обрали більше 63% респонденток і респондентів, у 2016 році — 74%². Це дозволяє припустити, що рівень обізнаності студентства ІДГУ із явищем академічної доброчесності та можливими проявами її порушення є середнім.

Плагіат. Близько половини опитаних в університеті толерують різні види плагіату. Причому кількість таких відповідей щодо припустимості здачі завантажених з Інтернету рефератів та готових письмових робіт за 2 роки зменшилась, а стосовно здачі скопільованих рефератів, завантажених з Інтернету, — збільшилась. На питання про поширеність таких практик у 2018 році до 23% відповідали, що вони часто трапляються або дуже поширені, 31-33% — що вони трапляються рідко.

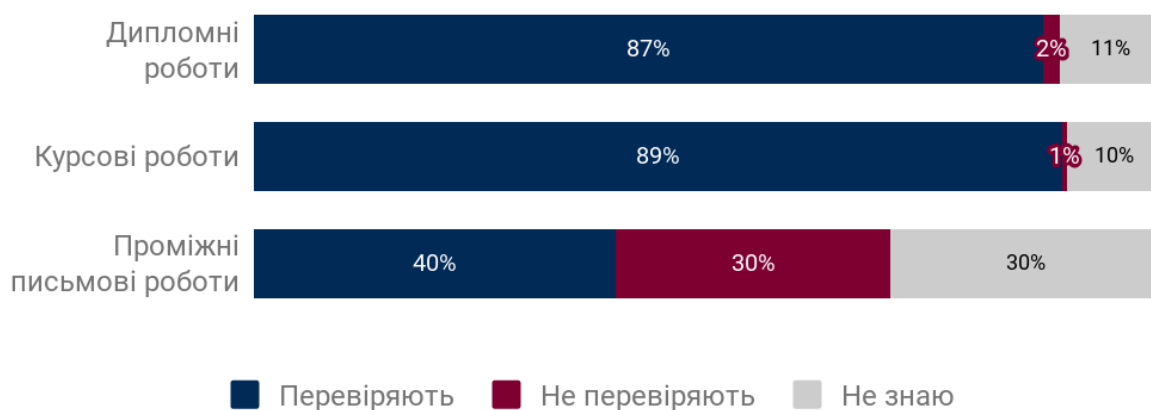
ІДГУ: Як ви ставитесь до перерахованих нижче практик? Відповіді "Іноді можна, залежно від викладача і ситуації" та "Цілком припустимо"

До анкети для опитування в 2018 році було додано запитання про наявність перевірки на плагіат окремих видів робіт. Загалом лише 40% опитаних в ІДГУ вважають, що реферати, есе, рецензії, які вони пишуть у рамках певної дисципліни, проходять таку перевірку. Водночас майже третина опитаних взагалі не знають про це — кожен третій не зміг дати відповідь. Натомість про перевірку курсових та дипломних робіт знає більшість: 89% та 87% відповідно.

² найчастіше респондентки й респонденти обрали "хабарництво на сесії" як прояв академічної недоброчесності

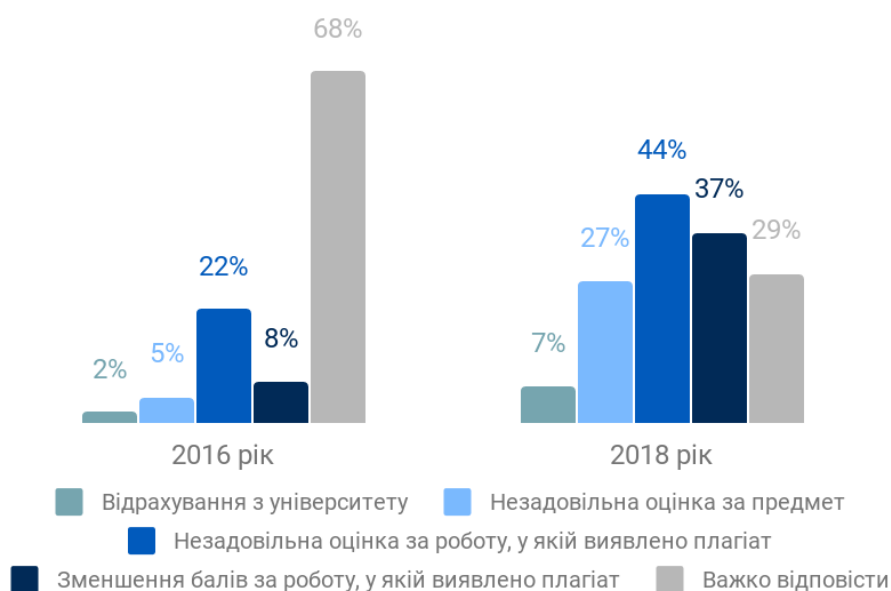
ІДГУ: Чи перевіряють на плагіат перераховані нижче види письмових робіт на вашому факультеті? (2018 рік)

Серед причин, якими найбільше опитаних пояснили вдавання студентства до плагіату, в обох опитуваннях були необхідність виконання великого обсягу письмових робіт, а також відсутність розуміння необхідності та мети написання письмових робіт.

В опитуванні 2018 року студентки й студенти також найчастіше називали відсутність інтересу до написання письмових робіт. З іншого боку, в ІДГУ передбачені відносно лояльні санкції за вдавання до плагіату, згідно з відповідями: у 2018 році менше половини опитаних зазначили, що за роботу з плагіатом можна отримати незадовільну оцінку, 37% — що за неї зменшують бали. Про такі практики найбільше зазначали і в попередній хвилі. Важливо відзначити, що майже третина студентства у 2018 не змогли дати відповідь на це запитання, хоча в 2016 році таких було 68%.

ІДГУ: Які санкції за плагіат передбачені у вашому університеті?

Висновок. Ситуація з поширеними проявами академічної недоброчесності в ІДГУ за два роки зазнала деяких змін. Так, про значну поширеність низки форм академічної недоброчесності у другій хвилі повідомили значно менше опитаних, проте про наявність більш серйозних порушень — більше. Рівень обізнаності студентства ЗВО із самим явищем академічної недоброчесності та його можливими проявами за цей час не покращився.

Близько половини опитаних в ІДГУ толерують різні практики плагіату, і ця кількість за 2 роки не змінилася значною мірою. Більше того, близько чверті студенток і студентів вважають, що такі практики часто трапляються або є дуже поширеними в ІДГУ. Із наявністю перевірки на плагіат дипломних та курсових робіт багато студентства обізнані. Проте в тому, що перевіряють проміжні письмові роботи, впевнені менше половини опитаних, а третина взагалі не змогли відповісти на це питання. Обізнаність щодо санкцій за плагіат суттєво покращилася, проте третина студентства все ще не змогли відповісти на це запитання у 2018 році.

Причини, якими найбільше опитаних пояснюють вдавання студентства до плагіату за два роки не змінилися – це завеликий обсяг письмових робіт та відсутність розуміння необхідності і мети їх написання.

Хоча кількість тих, для кого припустимо купувати курсові та дипломні роботи, а також домовлятися з викладачем або адміністрацією про оцінку за винагороду чи послуги за два роки і зменшилась, вона все ще залишається досить значною: купувати кваліфікаційні роботи є прийнятним для чверті студентства.

